

Rapor I

FOLKLOR ARŞİVİNİN BUGÜNKÜ DURUMU

PERTEV NAİLİ BORATAV

Folklor Profesörü

Fakültemizde, folklor öğrencilerinin derleme çalışmalarıyla dışardan bizim konumuza ilgi gösteren ve derleme işlerimizde bize yardım etmek iyiliğinde bulunan bilimsever dostlarımızın armağan ettikleri folklor metinlerinden meydana getirmeğe çalıştığımız Arşiv'i ilim çevrelerinde tanıtmak maksadiyle 1942 de, orada toplanan malzemenin çeşitlerini ve sayısını yine bu Dergi'de yayınlanmış bir makalede göstermiştik (Bak: DTC Fakültesi Dergisi, c. I, sayı 1.). 1942 den beri Folklor Arşivimiz bilhassa bazı konularda oldukça zenginleşti. Bu Arşiv'de derlenen metinlerden faydalanılarak iki kitap hazırlandı. Bunlardan bir tanesi, 1946 da Millî Eğitim Bakanlığı'nca yayınlanan benim "Halk hikâyeleri ve halk hikâyeciliği „ adlı eserimdir; ikincisi, arkadaşım Prof. Wolfram Eberhard'la birlikte hazırladığımız ve arkadaşım tarafından Almanca olarak yazılmış "Typen türkischer Volksmaerchen „ dir; ikincisi henüz neşredilmemiş bulunuyor.

Arşiv'in bugünkü durumunu, burada toplanmış bulunan malzemenin çeşitlerini ve mikdarını göstermeyi, bu araştırma merkezinin son gelişme safhasını tanıtmak bakımından, faydalı buldum.

I. Folklor araştırmalarına zemin olarak yapılmış köy ve kasaba tetkikleri.

	Sahife sayısı:
KT. 1942 'ye kadar »:	425
1942 'den sonra;	
1. Örencik ve Ahi köyleri - Ankara (derliyen : Mehmet Tuğrul).	4
2. Zile kasabası (Cahit Öztelli)	14
3. Anbarseki köyü - Karaburun (Faik Eroğlu)	13
4. Eğin kasabası ve Çit köyü-Eğin (Enver Gökçe)	6
5. Demirci kasabası (Hüsnü Yüksel)	25
6. Mahmutgazi köyü - Çal (M. Tuğrul.)	59
	546

¹ 1942'ye kadar derlenen malzemenin sayısı, çeşitleri v. s. için bak : Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Dergisi, c. I, sayı 1, s. 99-111.

II. Halk şairleri metinleri ² .	Şiir sayısı
HŞ. 1942'ye kadar:	738
1942'den sonra: "	
1. Raif Yelkenci cönklerinden ve mecmualarından tarananlar.	175
2. İmren, Pozantı (Adana) ve Beyobası (Ankara) 'dan (der. Pertev Boratav) ³ .	60
3. Fakültece satın alınan F. Yinal defterinde, Erzurumlu Emrah	177
4. Araç-Kastamonu derlemeleri (İhsan Altay) ⁴ .	
a) İlâhiler.	52
b) Destanlar ve başka halk şiirleri.	11
	1213

III Halk hikâyeleri.

	Sahif .
FA 3. 1942 ye kadar :	2354
1942 den sonra ⁵ :	
1. Âşık Garip - İnkilâp Kütüphanesi (İst.) yazması (derl. P. Boratav).	96
2. Âşık Garip-Raif Yelkenci yazması (derl. İlhan Başgöz)	100
3. Asuman ile Zeycan - Raif Yelkenci yazmaları.	61
4. Doğu Anadolu, 1945 derlemesi 35 hikâye (derl. P. Boratav, İlhan Başgöz, Özdemir Sarıca).	1768
5. Doğu Anadolu, 1946 derlemesi, 12 hikâye (derl. İlhan Başgöz).	1025
6. İmren köyü derlemesi, 9 hikâyeden parçalar (derl. Pertev Boratav).	13

² 1942'de Arşivimizde 132 halk şairine ait metinler vardı. Bugün, şiirleri Arşiv'de bulunan halk şairlerinin sayısı 27 artmış, böylece 159'u bulmuştur. 1942 listesinde adları bulunmayan yeni şairler şunlardır; Âbidin (3 parça), Dadaloğlu (12), Aşık Hacı (1), Hakiri (1), Hasan Aydın (4), Hulûsî (1). Kâmî (1), Kül Mehmed (1), Kürt Halil (1), Meftunî (1), Mevcî (1), Meydanı (2), Mustafa (1), Nakdî (1), Nuri (2), Nüzulî (1), Pir Sultan Abdal (6>), Sadî (1), Safvet (1) Sefilî (1), Sefil Mehmed (1), Seydî (1), Seyyid Ali (1), Şemsî (1), Yakub (1), Zehra (1), Ziver (1), anonim (93).

³ Bu şiirlerin müfredatı için bak. Dergi'nin bu sayısında s. 257.

⁴ İhsan Altay, eski öğrencilerimizden ve dil doktorası namzetlerindendi; ilmî yarıdmcı olarak çalışmakta iken asker oldu ; askerlik ödevini yaparken öldü. Kastamonu dolaylarında yaptığı folklor derlemelerini ihtiva" eden defterleri, ölümünden sonra babası Arşivimize armağan etti. Burada İhsan Altay'ın hatırasını saygı ile anmayı bir borç bildik.

⁵ 1942'den sonra Doğu Anadolu'da yaptığımız iki derleme gezisinde elde ettiğimiz halk hikâyeleri metinlerinin adları v. s. için bak.: 1. Pertev Boratav. Doğu Anadolu'da folklor derlemeleri. D. T. C. F. Dergisi c. IV, s. 85-95. — 2. İlhan Başgöz. Doğu Anadolu'da folklor derlemeleri. D. T. C. F. Dergisi, c. V, s. 109-115. Bugün Arşivimizdeki 5508 sahifelik halk hikâyesi metni, 75 hikâyeden, ve 130 hikâye varyantından (tam veya parça halinde) ibarettir.

7. Mahmutgazi köyünden 4 hikâye (M. Tuğrul).	20
8. Yazılı realist hikâyeler. Raif Yelkenci mecmuasından (deri. Rukiye Yanık):	
a) Bursa Hocaları	20
b) Cezayir Dayılarından Ali Dayı	11
c) Bağdat Şahı	11
d) Acem Şahının oğlu Kamerüzzaman	9
e) Fatih Sultan Mehmet ile Mahmut Paşa	12
f) Bengi	Hallaç 8
	5508
IV. Masallar ⁶ :	sayı
FA 4. 1942'ye kadar:	262
1942' den sonra:	
1. Folklor öğrencilerimizden, 1944-1945	1249
2. Öğretmen Muallâ Anıl (İst.)'dan	219
3. İbrahim Gökbakar - Kars derlemeleri	270
4. Öğrencilerin 1946-1947 derlemeleri	226
5. Kastamonu - Araç derlemesi (İ. Altay)	10
6. İmren, Pozantı (P. Boratav)	4
7. Mahmutgazi köyü (M. Tuğrul)	105
	2345
V. Fıkralar:	Sayı:
FA 6. 1942'ye kadar:	26
1942'den sonra:	
1. Folklor öğrencilerinden, 1943-1945	271
2. Öğrencilerden, 1946-1947	124
3. İmren, Pozantı, Beyobası (P. Boratav)	18
4. Araç - Kastamonu (İ. Altay)	6
5. Mahmutgazi köyü (M. Tuğrul)	45
	490
VI. Türkü ve mâniler :	sayı
FA 8-9. 1942' ye kadar :	1251
1942' den sonra:	
1. Karaburun - Anbarseki köyü (Faik Eroğlu)	63
2. Eğin (Enver Gökçe)	162
3. Akseki mânileri (Mehmet Çağlar)	80
4. İmren, Pozantı (P. Boratav)	14

⁶ «Typen türkischer Volksmaerchen» de bu masallardan -1942'ye kadar derlenenlerden başka- 1, 2, ve 7 No. da gösterilenlerinden faydalanılmıştır.

5. Kastamonu - Araç (I. Altay)
6. Raif Yelkenci cönk ve mecmualarından

VII. Atasözleri, temsil ve tâbirler:

- FA 10-12. 1942'ye kadar:
1942' den sonra:
1. İmren, Pozantı (P. Boratav)
 2. Araç-Kastamonu (I. Altay)

VIII. Bilmeceler:

- FA 13. 1942'ye kadar:
1942'den sonra:
1. Araç-Kastamonu (I. Altay)

IX. Çocuk türkü ve oyunları:

- Fa 14-15. 1942'ye kadar
1942'den sonra:
1. Araç-Kastamonu (I. Altay)

X. Menkabe ve efsaneler:

- FA 18. 1942'ye kadar
1942'den sonra:
1. Kastamonü-Araç (I. Altay)
 2. İmren, Pozantı (P. Boratav)
 3. Mahmutgazi (M. Tuğrul)

XI. Âdetler, merasimler:

- FB. 1942'ye kadar:
1942'den sonra
1. İmren, Pozantı (P. Boratav)
 2. Araç-Kastamonu (I. Altay)

XII. İnanışlar:

	Sayı!
FC. 1942'ye kadar	60
1942'den sonra:	
1. Folklor öğrencilerinin derlemeleri	836
	896

XIII. Örf ve teamüller:

	Sahife:
FD. 1942'ye kadar:	32

XIV. Halk ilimleri:

	Sayı
FE. 1942'ye kadar: -	36
1942'den sonra	
1. Araç-Kastamonu (İhsan Altay): Halk ilâçları	<u>226</u>
	262